

NUTK-İ ÂRİFANE
ŞEYH HASAN SEZÂİ GÜLŞENİ
KADDESE'LLÂHÜ SIRRAHU'L AZİZ

Şeyh Hasan Sezâi Gülşeni Kaddese'llâhü sırrahu'l azîz bu küçük risâlede şeyhlerin vekil bıraktığı halifelerin düştükleri hatalı durumları tarif ederek uyarmaktadır.

Tasavvuf bir terbiye yolu olduğu halde nefis hilelerini hiçbir zaman terk etmediğini fark ettirmesi hususuyla risâle önem arz etmektedir.

Bu nedenle konuyla ilgili şahısları uyarı mahiyette olan sözlerden hisse çıkarıp Hakk ve hakikat yolunda halife görevi almış kişilerin hataya düşmemeleri ve yarın kıyamet gününde mahcup olmamaları dileğimizi eltâfı ilâhiden niyaz ederiz.

Vesselâmü alâ men ittebeal Hüdâ

İhramcizâde
İsmail Hakkı ALTUNTAŞ
22.12.2009

NUTK-İ ÂRİFANE ¹
ŞEYH HASAN SEZÂÎ GÜLŞENİ ²
KADDESE'LLÂHÜ SIRRAHU'L AZİZ

*La ilâhe illa'llâh el-melik'ül hakk'ül mübîn
Muhammed'ür rasûlü'llâh sâdik'ul va'd'ül emîn*

Etvârî ³ tarikat budur ki, tekmil-i etvâr olan halife⁴ dâima vücud mevhümesini ⁵ nefyi ve kendini şeyhiyle isbat edip pirlere muhabbetle müncezib ⁶ olan muhabbeti, tarik şeyhine davet edip ve şeyhinden gördüğü minval ⁷ üzere zik-

¹ Nutk-i Arifane / Hasan b. Abdullah el-Larendevi Sezai 297.3 / 000619-Süleymaniye Kütüphanesi- Pertev Paşa (Selimiye) (Larendevi, Karamanın eski adı olup, niçin yazıldığı araştırma gerekmektedir)

² Hz. HASAN SEZÂÎ GÜLŞENÎ kaddese'llâhü sirrahu'l azîz:

İslâm âlimlerinden ve evliyânın büyüklerindedir. İsmi Hasan bin Ali, mahlası Sezâî'dir. Tasavvufta Gülşenî yoluna mensûb idi. 1669 (H.1080) yılında Görös'de doğdu. Şehrin bugünkü adı Korent olup, Yunanistan sınırları içinde kalmıştır. 1738 (H.1151) senesinde Edirne'de Hakk'a yürüdü. Kendi ismi ile anılan dergâhının bahçesinde sırlandı.

³ **Etvâr:** Tavırlar, davranışlar; yaşayış biçimi, tarzı

⁴ **Halife:** (ara.) er. halef, naib, şeyhin vekili ve dervişlerin başı olan kimse

⁵ **Mevhume:** Vehim, kuruntu ve hayâl nev'inden bir şey.

⁶ **Müncezib:** Beriye çekilen, cezb edilen

⁷ **Minval:** Hareket tarzı, davranış. Usul, yol. * Fayda. * Uslub, tarz

redip ta'bire ⁸ geldiklerinde şeyhinde mahvolup ba'dehü ⁹ ta'bire başlamalıdır. Ve her talibin hakkını ketm¹⁰ etmelidir. Ve her kemali kendi nefsinden bilmemelidir. Ancak arada kendini bir alet bilmelidir. Ve adâbı evliyayı icrâ etmeye sa'y ¹¹ etmelidir. Vel hâsıl ne işlerse şeyhiyle işleyip, vücudu mevhumu sehharede¹² isbat etmemelidir. Ki mü'tevi ¹³ pet¹⁴ purset¹⁵ olmaya. Nitekim Lisân-ı Fahr¹⁶ ile buyurur.

وجوك ذنب لا يقاس عليه ذنب

“Senin vücudun bir gûnahtır ki; ona başka gûnah kıyas edilmez”¹⁷

Pek büyük tehlikedir. Neûzü bi'llâhi teâla.¹⁸

Halife nefsini ucb¹⁹ ve riyasetten²⁰ sakınmalıdır. Her ne feyz zuhura ²¹ gelir, pirin tarafından feyz-i kerem ²² bilmeli-

⁸ **Ta'bir:** (Tâbir) İfade, anlatma. Söz. Mânası olan söz. Deyim. * Terim. * Rüya yorma. (Ubur. dan) Herhangi bir şeyden ve hâdiseden, başka bir hak ve faydalı mânaya geçmek, intikal etmek ve ibretlendirmek ve ders almak.

⁹ **Ba'de:** Sonra.

¹⁰ **Ketm:** Saklamak. Gizlemek. Sır tutmak. Söylememek.

¹¹ **Sa'y:** gayret, çalışma, emek.

¹² **Sehhâr:** Büyüleyici, büyü gibi bir kuvvetle çeken, büyü yağan; çok. Aldatıcı.

¹³ Mü'tevi: yönelmiş, eğrilmiş

¹⁴ **Pet:** okşamak, sevmek, şımartmak, el üstünde tutmak, sevişmek

¹⁵ **Pürset:** vücudunu (çanta)

¹⁶ Rasûlüllah sallallâhü aleyhi ve sellem kelamları ile

¹⁷ Kaynağını bulmadım

¹⁸ Allah Teâlâ'ya bu halden sığınırız.

¹⁹ **Ucb:** kibir, gurur, kendini beğenme, ameline, yaptıkları işe güvenme.

²⁰ **Riyaset:** Reislük. Bir işi idarede başta bulunmak. Başkanlık

²¹ **Zuhur:** Ortaya çıkma, görünme, belirme, baş gösterme, meydana

dir. İsti'dadından²³ zannetmemelidir. Ve talipleri sa'yi sülûke²⁴ terğib²⁵ etmelidir. Yalnız kendi müşahedeleriyle²⁶ hareket ettirmemelidir. İsm u resm ve nuru²⁷ bir kerre görmeleriyle menzili âhire²⁸ geçirmemelidir. Taki olduğu menzilin zevk ve hali zuhur etmeyince.

Ve Feyz-i Hakk erişip bir talibi tekmil-i meratib²⁹ edip hilafet isti'dadı zuhur ederse o saliki³⁰ şeyhine teslim etmelidir. Mademki şeyhi sağdır, halifeler hilafet tacı hırka duası edemezler, hilâfı tarikattır.³¹ Ve acele ile tekmile heves etmemelidir, kem³² gâh³³ olur.

Sâlik, mürşidinde teveccüh ile mürşidin isti'dadından isti'dâd alıp tekmil ahvâl³⁴ zuhura gelir. Fakat kendi is-

çıkma.

²² **Kerem:** cömertlik, lütuf, ihsan, inâyet, izzet, şeref.

²³ **İsti'dad:** Bir şeyin kabulüne ve kazanılmasına olan fitrı meyil. * Kabilîyet. Akıllılık. Anlayışlılık.

²⁴ **Sülûk:** belli bir gruba girme, bir yolu tâkip etme, bir tarîkâta bağlanma, mânevî terakkî mertebelerinde devam etme.

²⁵ **Terğib:** isteklendirmek, ümit vermek, rağbet verdirmek, şevklendirmek.

²⁶ **Müşahede:** görme, seyretme, şâhit olma.

²⁷ **İsm u resm ve nuru:** Letâiflerin ve makamların isim, sıfat ve nurları farklıdır.

²⁸ **Âhir:** diğer

²⁹ **Tekmil-i meratib:** Mertebeleri tamamlama

³⁰ **Sâlik:** (Sülûk. dan) Bir yolda giden. Belli bir yol tutup giden. * Bir tarikat yolunda olan.

³¹ **Hilâfı tarikat:** Usûle uymayan işlerdendir.

³² **Kem:** Kötü, fena

³³ **Gâh:** "(Geh) f. Yer. (Yer ve zaman bildiren ""ek"" dir.)" **Kemgâh:** O zaman kötü iş ve zaman olur.

³⁴ **Tekmil ahvâli:** hallerin kemalini, üstününü

ti'dâdına ric'at ³⁵ettiğinde tenzilde ³⁶ kalır. İmtihan ve tecrübe lazımdır. Bir kerre hayali ve evhamında ³⁷ kalırsa kurtarması müşkil ³⁸ olur. Ve birden tekmil dağdağasına ³⁹ talibi düşürmemelidir. Sonra vücud geride mürşidini beğenmez olur, ki pişirip kemâle getirmeye sa'y etmelidir.

Sâliki halktan uzlette tutmak gerekir ki türlü türlü renge boyanıp nakş-ı bukalemun ⁴⁰ olmaya. Zira yanılması müşkil ⁴¹ olur.

Velhâsıl halifenin her an, hareketi şeyh ile mahviyetin⁴² artırmalıdır ki, kendi vücudundan eser kalmayıp şeyhinin ayn'ıyla ⁴³ ayn olup tâki makamı hüviyete ⁴⁴ yetişe. Ve cemalinden nasıl mesrur ⁴⁵ ise celâlınden dahi mesrur tutmalıdır. Pes imdi çünkü şeyh asıldır, halife vekildir. Şeyh halife postuna varınca onda halifenin tasarrufu kalmaz. Nitekim şeyhin gerek erkânı tarikati tekmil ola.

³⁵ **Ric'at:** Geri dönme, çekilme, kaçma, vazgeçme

³⁶ **Tenzil:** İndirme, azaltma, çıkartma, aşağı düşürme, aşağılatma.

³⁷ **Evham:** olmayan birşeyi olur zanni ile meraklanmak, vehimler, kuruntular.

³⁸ **Müşkil:** (Müşkile) Zorluk, güçlük, zor olan iş. Çetinlik.

³⁹ **Dağdağa:** sıkıntı, gürültü, ızdırap

⁴⁰ **Bukalemun:** f. Bulunduğu yerin rengine giren, fare büyüklüğünde, böcek yiyen bir hayvan. * Mc: Sık sık fikir ve kanaat veya meslek değiştiren.

⁴¹ **Yanılması müşkil olur: Yanlışlarını düzeltmek zorlaşır.**

⁴² **Mahviyet:** silinme hâli

⁴³ **Ayn:** tıpkısı, tâ kendisi; göz, çeşme

⁴⁴ **Hüviyet:** Asıl. Mâhiyyet. Birisinin kimliği, kim olduğu, kökü,. Cenab-ı Hakın varlık sıfatı.

⁴⁵ **Mesrur:** Sevinmiş, sevinçli.

وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ

“Allah Teâlâ gerçeđi söylemektedir, doğru yola O eriřtirir.”⁴⁶

⁴⁶ Ahzab, 4